

Katedra za farmakologiju sa toksikologijom, Medicinski fakultet, Univerzitet u Nišu

XVI Nedelja bolničke klinicke farmakologije

Sekcija za kliničku farmakologiju “dr Srdjan Djani Marković”

Srpskog lekarskog društva

28-29 decembra 2024

**Dragana S. Stokanović, Valentina N. Nikolić,
Gorana G. Nedin Ranković, Dane A. Krtinić,
Hristina M. Jovanović, Hristina S. Trajković**

✓ Topikalni kortikosteroidi

Katedra za farmakologiju sa toksikologijom, Medicinski fakultet, Univerzitet u Nišu

antiinflamatorno
antiproliferativno
imunosupresivno

dermatologija

hidrokortizon
alklometazon
betametazon
fluocinolon acetonid
mometazon

oftalmologija

deksametazon
hidrokortizon

ORL

beklometazon
fluocinolon acetonid
flutikazon, flutikazon furoat
mometazon

Topikalni kortikosteroidi

Farmakologija topikalnih kortikosteroida

farmakokinetika

- visoka liposolubilnost koja omogućava difuziju leka
- inaktivacija leka nakon apsorpcije (bioraspoloživost)

farmakodinamika

- izražena lokalna efikasnost
- minimalni sistemski i lokalni neželjeni efekti

Potentnost

potentnost (afinitet za GR)

~ vazokonstriktorno dejstvo

visoko potentni

kratkotrajno, debeo epiderm i derm,
hronične ili hiperkeratotične lezije

nisko-do-umereno potentni

akutne inflamatorne lezije lica i
intertiginoznih predela, dugotrajno

Potency	Class	Topical corticosteroid	Formulation
Ultrahigh	I	Clobetasol propionate	Cream, 0.05%
		Diflorasone diacetate	Ointment, 0.05%
High	II	Amcinonide	Ointment, 0.1%
		Betamethasone dipropionate	Ointment, 0.05%
		Desoximetasone	Cream or ointment, 0.025%
		Fluocinonide	Cream, ointment or gel, 0.05%
		Halcinonide	Cream, 0.1%
	III	Betamethasone dipropionate	Cream, 0.05%
		Betamethasone valerate	Ointment, 0.1%
		Diflorasone diacetate	Cream, 0.05%
		Triamcinolone acetonide	Ointment, 0.1%
	Moderate	IV	Desoximetasone
Fluocinolone acetonide			Ointment, 0.025%
Fludroxycortide			Ointment, 0.05%
Hydrocortisone valerate			Ointment, 0.2%
Triamcinolone acetonide			Cream, 0.1%
V		Betamethasone dipropionate	Lotion, 0.02%
		Betamethasone valerate	Cream, 0.1%
		Fluocinolone acetonide	Cream, 0.025%
		Fludroxycortide	Cream, 0.05%
		Hydrocortisone butyrate	Cream, 0.1%
		Hydrocortisone valerate	Cream, 0.2%
		Triamcinolone acetonide	Lotion, 0.1%
		Low	VI
Desonide	Cream, 0.05%		
Fluocinolone acetonide	Solution, 0.01%		
VII	Dexamethasone sodium phosphate		Cream, 0.1%
	Hydrocortisone acetate		Cream, 1%
	Methylprednisolone acetate	Cream, 0.25%	

Izbor leka u dermatologiji

potentnost (afinitet za GR) ~ vazokonstriktorno dejstvo

dužina trajanja terapije

mesto primene

veličina promene

debljina epidermisa na mestu primene

efikasnost kortikosteroida u terapiji

farmaceutski oblik

Farmaceutski oblik

utiče na komplijasu i efikasnost (penetracija leka)
određuje mesto primene

kremovi – dobra komplijansa, većina delova kože (uključujući maljave i intertriginozne delove, kao i mokre lezije)

masti – suve lezije, debela koža, potentniji

losioni i pene – dobra komplijansa, moguća primena na skalp

gelovi – dobra komplijasa

Topikalni kortikosteroidi u oftalmologiji

površni deo oka i prednji očni segment

rastvosri, suspenzije, emulzije, masti,
gelovi

zadnji očni segment – intravitrealno,
implanti, sistemski

Lokalni neželjeni efekti

koža

- atrofične promene
- petehije i ekhimoze
- stroidne akne
- rosacea
- pogoršanje i/ili maskiranje infekcije,
- alergijski kontaktni dermatitis
- hipertrihoza
- hiperpigmentacije
- tolerancija

oko

- katarakta
- glaukom
- sklonost ka infekcijama
- usporeno zarastanje rana

sistemske efekti

retki

jaki kortikosteroidi, dugotrajna Th, velike površine

Kontraindikacije i oprezna primena

1

kontraindikacije

hipersenzitivnost na
kostikosteroide ili vehikulum
ulceracije – relativna
infekcije (bakterijske, virusne,
gljivične) – relativna

2

trudnoća

visoko potentni . mala
porođajna TM ???

3

stari i deca

nisko potentni
veći rizik od sistemskih
neželjenih efekata
veći rizik od povišenog IOP

racionalna
upotreba

bezbednija

**mogući lokalni i sistemski
neželjeni efekti**

Topic one

Subtitle